

Γεωργία Χαμηλών Εισροών και Ύπαιθρος

Ολοκληρωμένη γνώση για τη βελτίωση της οικολογικής γεωργίας

Ετήσιο ενημερωτικό δελτίο LIFT αρ.2

Ιανουάριος 2020

Από την 1η Ιανουαρίου 2020, ο συντονιστής εταίρος του LIFT - INRA έχει συγχωνευθεί με το IRSTEA υπό την επωνυμία INRAE, ήτοι, Εθνικό Γαλλικό Ερευνητικό Ινστιτούτο για τη Γεωργία, τα Τρόφιμα και το Περιβάλλον.

Ο διαχειριστής εταίρος του LIFT INRA Transfert, έχει μετονομαστεί σε INRAE Transfert.

ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στόχος:
να προσδιοριστεί και να κατανοηθεί πως οι κοινωνικο-οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες επιδρούν στην ανάπτυξη των διαφόρων συστημάτων παραγωγής με οικολογική προσέγγιση και να εκτιμηθεί, σε επίπεδο εκμετάλλευσης, ομάδων εκμεταλλεύσεων και σε επίπεδο περιοχής, η αποδοτικότητα και η βιωσιμότητα των συστημάτων αυτών.

Συμμετέχοντες φορείς: 17 εταίροι από 12 χώρες της ΕΕ.

Διάρκεια: 48 μήνες, από 1 Μαΐου 2018 έως 30 Απριλίου 2022.

Καθώς διανύουμε το δεύτερο έτος υλοποίησης του ερευνητικού Προγράμματος LIFT (Μάιος 2019 - Απρίλιος 2020), οι εργασίες που αφορούν σε όλα τα επιμέρους πακέτα βρίσκονται σε εξέλιξη και αρκετά από τα Παραδοτέα έχουν ήδη δημοσθευτεί.

Παραδοτέο Π2.1: Παράγοντες που επηρεάζουν την υιοθέτηση οικολογικών προσεγγίσεων εκ μέρους των γεωργών – Ένα θεωρητικό πλαίσιο με έμφαση σε συμπεριφορικά θέματα.

Η έκθεση αναφοράς παρουσιάζει το εννοιολογικό πλαίσιο που αφορά στην υιοθέτηση οικολογικών προσεγγίσεων εκ μέρους των γεωργών σε όλα τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Το πλαίσιο αυτό ενσωματώνει Θεωρίες Συμπεριφοράς που ερμηνεύουν την ατομική λήψη αποφάσεων, παράγοντες που διαμορφώνουν την τελευταία, καθώς και μεθοδολογικές εκτιμήσεις που σχετίζονται με τη λήψη οικονομικών αποφάσεων. Το εν λόγω Υπόδειγμα παρουσιάζει μια συστηματική αποτύπωση της προηγούμενης βιβλιογραφίας αναφορικά με την υιοθέτηση οικολογικών προσεγγίσεων από τους γεωργούς, λειτουργώντας ως οδηγός, τόσο για τη συλλογή δεδομένων μέσω της μεγάλης κλίμακας έρευνας LIFT που απευθύνεται στους γεωργούς, όσο και για τις μελέτες που βασίζονται σε συνεντεύξεις στο πλαίσιο του Έργου.

Το υπόδειγμα προβαίνει επίσης σε διάκριση μεταξύ ενδογενών (π.χ. παράγοντες υποκίνησης, ταυτότητα των γεωργών, χαρακτηριστικά της γεωργικής εκμετάλλευσης) και εξωγενών παραγόντων (π.χ. χαρακτηριστικά αλυσίδας εφοδιασμού, θεσμικές συνθήκες, προτιμήσεις και απαιτήσεις των καταναλωτών). Οι παραπάνω μεταβλητές συμβάλλουν στον προσδιορισμό των κυριότερων παραγόντων υιοθέτησης οικολογικών προσεγγίσεων από τους γεωργούς, καθιστώντας δυνατή τη διαπεριφερειακή σύγκριση μεταξύ διαφόρων διαστάσεων απορρόφησης. Η απόφαση για την υιοθέτηση οικολογικών προσεγγίσεων προσεγγίζεται στη βάση τεσσάρων διαφορετικών

διαστάσεων, ήτοι, της χρονικής στιγμής υιοθέτησης, της εντατικότητας/εκτατικότητας, του μεγέθους της αλλαγής και του τύπου των πρακτικών που υιοθετούνται.

Οι παραπάνω διαστάσεις είναι σημαντικές, καθόσον έχουν διαπιστωθεί διαφορές μεταξύ των παραγόντων που επηρεάζουν την απόφαση υιοθέτησης οικολογικών πρακτικών. Ως εκ τούτου, το Παραδοτέο Π2.1 περιλαμβάνει και την παρουσίαση της συστηματικής αποτύπωσης της προηγούμενης βιβλιογραφίας σχετικά με την υιοθέτηση οικολογικών προσεγγίσεων από τους γεωργούς. Για την κατανόηση των παραγόντων που επηρεάζουν αυτή την υιοθέτηση προτείνονται δύο ειδών μεθοδολογικές προσεγγίσεις: Ψυχομετρικές Τεχνικές και Ποιοτικές Συνεντεύξεις, μέσω της Αλυσίδας Μέσων-Σκοπού (means-end chain) και της Τεχνικής της Κλίμακας (laddering).

Η Έκθεση Αναφοράς έχει συνταχθεί από τους ακόλουθους Εταίρους: SLU (Σουηδία) - Επικεφαλής, SRUC (Ηνωμένο Βασίλειο), KU Leuven (Βέλγιο).

Το ερευνητικό πρόγραμμα έλαβε χρηματοδότηση από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ «Ορίζοντας 2020» στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 770747

Παραδοτέο Π2.2. Ερωτηματολόγιο μεγάλης κλίμακας (LIFT large-scale farmer survey questionnaire).

Η συγκεκριμένη Έκθεση Αναφοράς παρουσιάζει στο κοινό το πλήρες ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για τη διεξαγωγή έρευνας ευρείας κλίμακας, η οποία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Έργου LIFT. Το ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε τουλάχιστον 1.500 γεωργούς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στις επιλεγμένες περιοχές μελέτης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Η έρευνα γεωργών μεγάλης κλίμακας αποτελεί μια βασική δραστηριότητα, η οποία προσδίδει προστιθέμενη αξία στο Πρόγραμμα LIFT και τροφοδοτεί την ανάλυση πολιτικής της ΕΕ εν γένει. Η καινοτομία της έρευνας έγκειται στη συλλογή πρωτογενών ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων σε επίπεδο γεωργικών εκμεταλλεύσεων, συγκρίσιμων σε μια μεγάλη έκταση γεωγραφικών περιοχών, οι οποίες περιλαμβάνουν διαφορετικούς τομείς παραγωγής και διαφορετικές γεωργικές πρακτικές/συστήματα. Η έρευνα αποσκοπεί στη συλλογή πληροφοριών που δεν είναι διαθέσιμες σε υπάρχουσες πηγές δεδομένων και οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν στις μετέπειτα αναλύσεις στο πλαίσιο του Έργου.

Απώτερος στόχος αυτής της διαδικασίας είναι η συλλογή δεδομένων από κάθε γεωργική εκμετάλλευση σχετικά με διαρθρωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά, απαιτήσεις εργασίας και πρακτικές παραγωγής (με αναλυτικό τρόπο). Επιπλέον, θα συγκεντρωθούν πληροφορίες αναφορικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν την υιοθέτηση ορισμένων πρακτικών, καθώς και με τις απόψεις των γεωργών ως προς τις μελλοντικές πολιτικές.

Η Έκθεση Αναφοράς έχει συνταχθεί από τους ακόλουθους Εταίρους του Έργου LIFT: ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ (Ελλάδα) - Επικεφαλής, INRAE (Γαλλία), UNIKENT (Ηνωμένο Βασίλειο), SRUC (Ηνωμένο Βασίλειο), VetAgro Sup (Γαλλία), BOKU (Αυστρία), JRC (Ιταλία).

Παραδοτέο Π6.1. Νομοθετική και πολιτική συζήτηση για την οικολογική γεωργία.

Η μελέτη αυτή αποσκοπεί στη διερεύνηση των κυρίαρχων συζητήσεων, οι οποίες διεξάγονται στο πλαίσιο Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης έξι κρατών-μελών της ΕΕ και –επίσης– αποτυπώνονται σε άλλα έγγραφα αγροτικής πολιτικής. Ειδικότερα, στόχος είναι να μελετηθεί ο τρόπος με τον οποίο ενσωματώνονται οικολογικές προσεγγίσεις στον πολιτικό διάλογο που λαμβάνει χώρα στις χώρες αυτές. Ως εκ τούτου, η παρούσα μελέτη επισημαίνει ομοιότητες και διαφορές στις κυρίαρχες συζητήσεις, όπως αυτές προκύπτουν από τα έγγραφα πολιτικής.

Τα μέτρα της Αγροτικής Πολιτικής λειτουργούν ως μέσο επικοινωνίας (παρακινώντας τις κοινωνίες να γνωστοποιήσουν ποια είναι η επιθυμητή μελλοντική εξέλιξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων) και ως μέσο παρακίνησης για την υιοθέτηση επιθυμητών συμπεριφορών. Η εν λόγω μελέτη αποδέχεται την υπόθεση ότι οι διαφορές –σε κοινωνικό επίπεδο– ως προς τις στάσεις, την κατανόηση και τον προβληματισμό αναφορικά με ποικίλες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της γεωργικής παραγωγής και της κατανάλωσης αγροτικών προϊόντων καθορίζουν, τόσο τις επιλογές των πολιτικών μέτρων, όσο και τον τρόπο με τον οποίο αυτά τα μέτρα προωθούνται και δικαιολογούνται.

Η συνεισφορά αυτής της μελέτης διαρθρώνεται σε δύο σαφείς άξονες:

Πρώτον, η έρευνα συνιστά μια από τις πρώτες απόπειρες διερεύνησης του τρόπου με τον οποίο οι οικολογικές προσεγγίσεις ενσωματώνονται στα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης των μεμονωμένων κρατών-μελών και στα σχετικά έγγραφα Αγροτικής Πολιτικής. Μέσω της εφαρμογής της Μεθόδου της Ανάλυσης Λόγου (Discourse Analysis) αποτυπώθηκε ο τρόπος με τον οποίο συζητώνται τέτοιες πρακτικές και αποδείχτηκε η χρησιμότητα της συγκεκριμένης μεθοδολογίας στην χαρτογράφηση των συζητήσεων, με αναφορά σε οικολογικές προσεγγίσεις. Προς την κατεύθυνση αυτή, αναπτύχθηκε ένα ολοκληρωμένο μοντέλο το οποίο περιλαμβάνει, τόσο την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ), όσο τους κοινωνικοοικονομικούς προβληματισμούς γύρω από την αγροτική ανάπτυξη.

Δεύτερον, η μελέτη αυτή αποτελεί μια σπάνια προσπάθεια αντιπαραβολής των κυρίαρχων συζητήσεων μεταξύ μιας σειράς διαφορετικών χωρών της ΕΕ.

Τα ερευνητικά αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι, κατά την περίοδο 2000-2020, οι οικολογικές προσεγγίσεις σχετίζονται με τη δημόσια συζήτηση για την πολυλειτουργικότητα μέσω δύο κυρίαρχων επιμέρους συζητήσεων: (i) αγροτικότητα (agri-ruralism) στη Σουηδία· (ii) προστασία της φύσης στις υπόλοιπες περιοχές μελέτης/κράτη-μέλη της ΕΕ - Γαλλία, Γερμανία (Βαυαρία), Ουγγαρία, Πολωνία και Ρουμανία. Ο νεομερκαντιστικός (neomercantilist) λόγος (που αποσκοπεί στην παραγωγικότητα, την αύξηση των εξαγωγών και την επισιτιστική ασφάλεια) καθίσταται όλο και περισσότερο κυρίαρχος με την πάροδο του χρόνου, καταλαμβάνοντας την τρίτη θέση κατά τις δύο τελευταίες προγραμματικές περιόδους της ΚΑΠ (2007-2013 και 2014-2020).

Η Έκθεση Αναφοράς έχει συνταχθεί από τους ακόλουθους εταίρους του Έργου LIFT: SLU (Σουηδία) - Επικεφαλής, ECOZEPT (Γερμανία), MTA KRTK (Ουγγαρία), IAE-AR (Ρουμανία), INRAE (Γαλλία), IRWiR PAN (Πολωνία).

ΝΕΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗΣ

Το πρόγραμμα LIFT δημιούργησε τη σελίδα του στο [ResearchGate](#), το οποίο συνιστά μια πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης για επιστήμονες και ερευνητές που αποσκοπεί στην ενεργό ανταλλαγή και συζήτηση ερευνητικών προσεγγίσεων και επιτευχθέντων αποτελεσμάτων, καθώς και στην τόνωση της επιστημονικής συζήτησης. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη της αριστείας στην έρευνα και στη διάδοση της παραγόμενης γνώσης.

ResearchGate

ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ (STAKEHOLDERS)

Κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους υλοποίησης του Προγράμματος LIFT έχει επιτευχθεί η διοργάνωση 25 ομάδων εργασίας (workshops) με τοπικούς φορείς σε επιλεγμένες περιοχές περιπτώσεις μελέτης εντός της ΕΕ, με τον αριθμό των συμμετεχόντων να υπερβαίνει τα 370 άτομα (αντιπροσωπεύοντας διάφορες ομάδες ενδιαφέροντος που σχετίζονται με οικολογικές προσεγγίσεις στη γεωργία). Στη διάρκεια του δεύτερου έτους, η διοργάνωση ομάδων εργασίας βρίσκεται σε εξέλιξη.

Μεταξύ των βασικών θεμάτων που συζητήθηκαν με τους ενδιαφερόμενους φορείς στις κατά τόπους περιοχές περιλαμβάνεται η συνάφεια των υφιστάμενων τυπολογιών, οι οποίες κατηγοριοποιούν τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις ανάλογα με το βαθμό υιοθέτησης οικολογικών πρακτικών ή με κριτήριο τον προσδιορισμό βέλτιστων δεικτών απόδοσης των εκμεταλλεύσεων ή με βάση τα ισχυρότερα κίνητρα για την ενίσχυση του βαθμού υιοθέτησης οικολογικών πρακτικών μεταξύ των γεωργών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑΝΩΘΗΚΑΝ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΆΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ΕΡΓΑ

Πρόγραμμα UNISECO

Ο στόχος του Προγράμματος UNISECO είναι η εισαγωγή καινοτόμων προσεγγίσεων για την ενίσχυση της κατανόησης των κοινωνικοοικονομικών και πολιτικών παραγόντων και εμποδίων που σχετίζονται με την περαιτέρω ανάπτυξη και εφαρμογή των αγρο-οικολογικών πρακτικών στα γεωργικά συστήματα της ΕΕ.

Στο πλαίσιο της σύμπραξης του LIFT με το Πρόγραμμα UNISECO, διοργανώθηκαν επτά κοινές εκδηλώσεις στη διάρκεια του 2019. Λόγω της συνάφειας που παρουσιάζουν τα ερευνητικά θέματα στα οποία εστιάζουν τα δυο Προγράμματα, η ανταλλαγή ιδεών και ερευνητικών αποτελεσμάτων καθίσταται επωφελής και στις δυο περιπτώσεις και οδηγεί στη δημιουργία συνεργιών. Ένα τέτοιο παράδειγμα σύμπραξης ήταν η διεξαγωγή μιας κοινής συνεδρίας στο πλαίσιο της ετήσιας συνάντησης της Αμερικανικής Ένωσης Γεωγράφων στην Washington DC (ΗΠΑ) τον Απρίλιο του 2019, όπου ο εταίρος του LIFT JRC παρουσίασε το Παραδοτέο Π1.1, το οποίο αφορούσε στα υφιστάμενα πλαίσια τυπολογίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Πρόγραμμα LANDSUPPORT

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην ανάπτυξη ενός διαδικτυακού συστήματος υποστήριξης γεωπολιτικών αποφάσεων με ανοικτή πρόσβαση, με επίκεντρο: τη στήριξη της αειφόρου γεωργίας και δασοκομίας, την αξιολόγηση της σχέσης μεταξύ των χρήσεων γης και τη συμβολή στην ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών χρήσης γης στην Ευρώπη. Στη βάση αυτή, το LANDSUPPORT προωθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση ως προς τις πολιτικές αγροτικής ανάπτυξης, συνδέοντας την επιστήμη και την πρακτική και διερευνώντας το τεράστιο δυναμικό των ηλεκτρονικών εργαλείων στη γεωργία (e-science).

Ο εταίρος του LIFT BOKU (σε συνεργασία με τους οργανισμούς INRAE και UNIKENT) συμμετείχε στις 30 Ιανουαρίου 2020 στο εργαστήριο με τίτλο: LANDSUPPORT «*Συμφιλιώνοντας τη γεωργία, τις χρήσεις γης, το περιβάλλον και τη βιωσιμότητα στον 21ο αιώνα: Προκλήσεις και απαιτήσεις για τα συστήματα υποστήριξης αποφάσεων*», που διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες (Βέλγιο). Στο πλαίσιο αυτό, συμμετέχοντες από διάφορα ερευνητικά έργα και φορείς χάραξης πολιτικής μοιράστηκαν εμπειρίες, ιδέες και προσδοκίες σχετικά με αυτά τα συστήματα υποστήριξης αποφάσεων.

ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ/ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Περιμένουμε με ανυπομονησία τις παρακάτω εκδηλώσεις, στη διάρκεια των οποίων προγραμματίζεται η παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων του Προγράμματος LIFT:

- **Ετήσια Συνάντηση του Αυστριακού Οικονομικού Συνδέσμου (NOeG)** στη Βιέννη (Αυστρία), στις 24-25 Φεβρουαρίου 2020, με επίκεντρο τη χάραξη οικονομικής πολιτικής βάσει στοιχείων.
- **14η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για τα Γεωργικά Συστήματα** στην Ένορα (Πορτογαλία), στις 20-26 Μαρτίου 2020, με θέμα τα προβλήματα των γεωργικών συστημάτων που αντιμετωπίζουν την κλιματική αλλαγή και τις προκλήσεις για τους φυσικούς πόρους.
- **Ετήσια Διάσκεψη της Κοινωνίας της Αγροτικής Οικονομίας** τη Leuven (Βέλγιο) στις 15-17 Απριλίου 2020. Μεταξύ άλλων, οι συνεδρίες καλύπτουν θέματα όπως η περιβαλλοντική οικονομία και πολιτική, η ανάλυση της εφοδιαστικής αλυσίδας, η ζήτηση και η πολιτική τροφίμων, η συμπεριφορική οικονομία, η διαρθρωτική προσαρμογή της γεωργίας, η υιοθεσία τεχνολογίας.
- **9ο Διεθνές Συνέδριο «Γεωργία για τη Ζωή, Ζωή για τη Γεωργία»** στο Βουκουρέστι (Ρουμανία) στις 4-6 Ιουνίου 2020.
- **XVI Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Αγροτικών Οικονομολόγων (EAAE)** στην Πράγα (Τσεχία) στις 25-28 Αυγούστου 2020. Το θέμα του Συνεδρίου είναι "Η αύξηση του αντίκτυπου της Αγροτικής Οικονομίας: Διεπιστημονικότητα, Δέσμευση των Ενδιαφερομένων Μερών και Νέες Προσεγγίσεις", προγραμματίζεται η παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων του LIFT, σε συνεργασία με το πρόγραμμα UNISECO.
- **60ο Ευρωπαϊκό συνέδριο περιφερειακών επιστημών** στο Bolzano (Ιταλία) στις 25-28 Αυγούστου 2020 με θέμα «Περιφερειακά Μέλλοντα - Οράματα και Σενάρια για την αντιμετώπιση των μεγάλων αλλαγών (megatrends) σε μια μεταβαλλόμενη Ευρώπη».
- **20ο Παγκόσμιο Συνέδριο για τη Βιολογική Γεωργία** στη Rennes (Γαλλία) στις 21-27 Σεπτεμβρίου 2020. Με το σύνθημά της «Από τις ρίζες της, η βιολογική ζωή εμπνέει τη ζωή», το Συνέδριο αποσκοπεί στη συγκέντρωση των ενδιαφερόμενων μερών που εργάζονται για τη βιώσιμη γεωργία, τις αλυσίδες αξίας και την κατανάλωση προκειμένου να ενισχυθεί η ανταλλαγή γνώσεων, καινοτομιών και εμπειριών.

ΜΑΘΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFT!

Για να ενημερώνεστε για τα τελευταία νέα, τα αποτελέσματα της έρευνας και τις προγραμματισμένες συναντήσεις των εμπλεκόμενων φορέων στην περιοχή σας ή για να εγγραφείτε προκειμένου να λαμβάνετε ενημερωτικά δελτία και νέα για το ερευνητικό πρόγραμμα LIFT, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας: www.lift-h2020.eu, τους λογαριασμούς μας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή επικοινωνήστε με τους εκπροσώπους του έργου LIFT μέσω της σελίδας επικοινωνίας της ιστοσελίδας.

Το ερευνητικό πρόγραμμα LIFT συντονίζεται από:

Υπόλοιποι εταίροι:

Συντονιστής προγράμματος:
Laure Latruffe
INRAE
Bordeaux, Γαλλία

Υπεύθυνος επικοινωνίας:
Vitaliy Krupin
IRWIR PAN
Βαρσοβία, Πολωνία

Διαχειριστής του προγράμματος:
Floriana-Alina Pondichie
INRAE Transfert
Nantes, Γαλλία

www.lift-h2020.eu